

Lærerlønna er for lav!

Om økonomer og andre skoleeksperter....

Professor Ola Kvaløy lar seg provosere av Mie Hidles innsigelser om prestasjonsbasert lærerlønn. Han tar til motmæle. Datteren til min fordums norsk lærer avviser professorens argumenter for heving lærerkvaliteten. Hun tror bare ikke på tiltaket, det vil ikke gi noen bedre skole. Belønning av et mindretall skaper surhet, sårhet og fjesking, sier hun.

"Jo, prestasjonslønn virker godt", sier professoren, og viser til hva hans akademiske kolleger har gjort av vitenskapelige funn. Som økonomer flest tror han konkurranse om lønnskronene vil skjerpe læreren til å gjøre en bedre jobb. Hvilken erfaring han har fra skolen, utover den vi alle har, vites ikke. Men grunnlaget synes noe smalt om han tror penger er det som vil lokke læreren. Han kan nok finne en lærer og tre som synes det er greit. Gjerne blant dem som jobber med praktelevene. Horisonten blir imidlertid for kort og idegrunnlaget for snevert, derfor overbeviser ikke økonomen.

Sett fra utsiden – og kanskje litt insinuerende – tror vi Kvaløy sier dette for å lede oppmerksomheten bort fra det egentlige problemet. Lærerlønna er generelt for lav. Landets viktigste jobb, ifølge velmenende politikere, har ikke fulgt lønnsutviklingen ellers i samfunnet. Selv snakker de fromt annen hver høst, men overlater til trang kommuneøkonomi og KS å gi snakket innhold. Landet og lærerne har lang erfaring med hva det betyr. Hvis professoren tror penger motiverer lærerne til å prestere, og skolen er blant landets viktigste arbeidsplasser, hvorfor er ikke lønna i utgangspunktet blant landets beste?

Ikke bare lønna er i fokus. Også arbeidstiden presses. Nå skal det bli åtte-til-fire jobbing året rundt. Skoleklokka er ikke nok, også stimplingsuret skal inn i skolen. Dette kan bli interessant i et miljø hvor korrekthet og presisjon er sentrale verdier. Og skal være det. En rektoravhengig praktisering vil garantert skape diskusjoner og kreve tid og ressurser skolen ikke har for mye av. Det er mulig KS ikke har hørt alt snakket fra statsministeren og hennes team, om tilrettelegging for bedre læring. For i KS-gården durer man ufortrødent videre som om intet var sagt eller annonsert. Og ministrene lar det skje. Hvis noen tror på en bedre skole bare pedagogene får kontortid, avslører de ikke da inkompetanse? Den flinke læreren passer ikke i en åtte-til-fire-mal. Slik det også er for mange andre i dette samfunnet. Det er bare å spørre professoren hvordan arbeidsdagen og arbeidsåret er for ham hans kolleger.

Da min generasjon gikk på skolen hadde den dyktige læreren to års utdanning og samme lønn som lærertaperne. Jeg tror likevel vi lærte det vi skulle. Måleenhet for dyktighet var ikke kroner. Og folk ble lærere av helt andre grunner enn lønna. Den gangen var det lettere å komme ut fra lærerskolen enn inn. Læreryrket var attraktivt. Etter folkeskolen kunne vi fortsette på framhald- eller realskole og gymnas. De fleste lærerne her hadde universitetsutdanning, med differensiert lønn etter utdanning, og bedre enn folkeskolelærerens. Uten at han eller hun av den grunn nødvendigvis var en bedre pedagog. Her møtte vi også lærere som ikke hadde karakterer gode nok til å komme inn på lærerskolen. Dette er fakta fra en tid da læreryrket var velansett og attraktivt, og der økonomene mye drev med bokholderi og aksjespekulant var et skjellsord.

Noe må ha gått galt underveis. Siden politikere nå, mange tiår senere, sliter for å gjenopprette statusen til yrkesgruppen de sier har landets viktigste. Kan vi takke økonomenes inntogmarsj og tenkesett for det? I hvert fall dominerer deres snevre blikk på bunnlinje, kvikke gevinster og max utkomme, i et samfunn der aksjespekulasjon er blitt del av en velansett næring. Og ikke minst, Lars Oftedals Stavanger Aftenbladet lar økonomer – vår tids nye presteskaper – uttale seg som eksperter om skole og skolepolitikk.

Avisutgaven var noe nedkortet.

Stavanger Aftenblad 4. februar 2014